

דף כ"ב ע"ב. תוס' ד"ה והביא **התלמוד** **המפורסם** כו'. שכל עופות כשרים **התלמוד** אפילו תרנגולים כו'. אולי יש בזה ליישב דברי הרמב"ם בהל' איסה"מ פרק ד' הל' ט"ו אבל אם נתן לה עופות אע"פ שהן מוקדשין אתנן חל עליהם ואסורים כו', וביאר הכ"מ בשם המגדל עוז דמייירי בתרנגולין. ותמהו הלח"מ והמל"מ דהיכי הוי קדשי מזבח, ע"ש. ואולי עפ"י הי"מ שבתוס' יש ליישב, ודו"ק.

[מ"נ חסידות]

דף כ"ה ע"ב. אמר ר' יוחנן הואיל ויכול למתקן ע"י האור. נראה דאעפ"כ ס"ל לת"ק דפטורים (וכן למ"ד זה וזה לפטור אליבא דהתוס') דאין עומדין לבישול, רק לשמנים ורפואות. דאל"כ תקשה מ"ט ס"ל פטור, והרי כמה ירקות ודגן אינן ראויים לאכילה רק ע"י האור וחייבים במעשר. אלא ודאי כדאמרן, דהני עיקרן לאכילה, ושקדים המרים הגדולים לאו לאכילה קיימי.

דף ל"ט ע"ב. לא אמרו בה חיתור משום כבודו דרשב"ג כו'. קשה לי, ומאי מדמי להתם, והא כאן יש לו חזקת כשרות והשתא הוא דאיתרע והמיר דתו משום יצ"הר שנכנס בו עכשיו כפירש"י [ד"ה הוכיח סופו לא אמרינן]. אבל התם הרי חזקת איסור של אכילת תרומה שעל העבדים שהיו עבדי זרים מסייע לסברת הוכיח סופו על תחילתו. וכן חזקת ממון של המוריש דלהוי העבדים של היורשים מסייע נמי להם דהוכיח סופו כו'. אבל כאן חזקת כשרות מתנגדת לסברת הוכיח סופו, וצ"ע.

והנה רש"י בד"ה משום כבודו דרבנן וכו', אע"ג דאיגלאי מילתא דמומר הוא כו', מבואר דס"ל דבפעם אחד נעשה מומר. ולא כתוס' לעיל דף י"ד [ע"א ד"ה השוחט בשבת]. וכן ס"ל לרש"י בעירובין דף ס"ט ע"א בד"ה יכול לבטל, אע"ג דמומר הוא לחלל שבת וכו', ותוס' שם [ד"ה הוציא] אזלי לשיטתייהו כאן, וע"י ש"ך יו"ד סי' י"א [ס"ק ג']. אבל מדברי התוס' דעירובין ראייה לדעת הט"ז שם [ס"ק ב'], וקצרחי.

דף מ' ע"א. רש"י בד"ה דומיא דמיכאל כו'. וכתוב וראית את השמש ואת הירח כו'. מבואר דרש"י בא ליישב שלא תקשה דשוחט לשם חמה ולבנה וכוכבים ומזלות, ותיירץ דהוי כמו בעלי חיים דאף דלא מיתסרי מ"מ מקרי אלהות. ובתוס' [ד"ה הא דאמר להרן] הקשו ג"כ זה, דהא הוי מחוברים בגלגל. ותירצו ג"כ משום האי קרא. והך דלשום חמה, תירצו דמייירי לגדא דידהו. מבואר דלא הוי כבעלי חיים דא"צ לגדא דידהו, וכמו בשלשול קטן כו'. והנראה דרש"י ותוס' נחלקו בענין מהותן של חמה ולבנה ומזלות, אם הם גרמיים חיים ובעלי דיעה, כמו שנחלקו בזה המורה ודעימי' כידוע.

שאר דברים וכמ"ל. והא דפריך כהאי גוונא בעולת העוף וכי מתה כו', ואיזו תועלת מליקת סימן השני, יש לומר דשא"ה דמולק בלי חזרה, וא"כ כבר נחתו השדרה ומפרקת ואח"ז סימן אחד, ושפיר פריך והלא מתה היא (וכה"ג לקמן דף כ"ח [ע"א]) למ"ד דשחיטת קנה לבד בעוף אינו מועיל מהך דסגי במליקת חטאת העוף סימן אחד ומשני שא"ה דאיכא שדרה ומפרקת (כו'). דביחד הוי כבר כמתה. אבל עכשיו למ"ד מחזיר סימנין, א"כ י"ל דחתכת סימנין בלי שדרה ומפרקת לא נחשבת כמתה ושפיר מועיל בה מליקה. זהו ביאור דעת הריטב"א. אבל סברת רש"י ורמב"ם אינו כן וכמו שהעלינו לעיל בס"ד.

[מ"נ חסידות]

דף כ"ב ע"ב. בעי רבי זירא האומר הרי עלי עולה מן התורים או מן בני היונה וכו'. ע"י תוס' [ד"ה והביא תחלת ציהוב] וע"י במשנה למל"מ [הל' מעה"ק פי"ד הל' ה'] שהקשה על תירוצם השני שיפטור בזה שמביאין ליד כהן כיון שאין ראוי להקריב שהרי אפילו שלא לשמו אינו יוצא ידי חובת נדרו, כש"כ כשאינו יכול להקריב כלל, וסיים וכעת דברי התוס' צריכים אצלי תלמוד. ונראה בזה דנחזי אנן, אף אי מייירי שאין לו אחרים רק אלו, תחילת הציהוב שבזה וכזה, מ"מ מ"ט יביא עכשיו בספק, ימתין עד שיגדלו ויביא אותן שממין התורים ויצא ידי חובתו כודאי. וע"כ צ"ל דמייירי שבין כך יעבור עליו רגל א' ויעבור בעשה, או שיעבור עליו רגל שלישי ויעבור בל"ת דכל תאחר. ומעתה כוונת התוס' כך היא, שלענין עבירת המצות עשה והלא תעשה, כיון שמוסרין ליד כהן וממנ"פ הרי יוצא בה שהרי קמי שמיא גליא מה דינן ולא יענש עוד. אלא שכהן לא יקריב עד אשר יגדלו ויקריב את מין התורים ויצא ידי חובת נדרו במין תורים. אבל אי חשיבי בריה, א"כ לא מותקן איסור לאו או עשה בהכי, דקמי שמיא גליא שפסולין לגמרי עכשיו, וממילא הוי כמו שלא הביא כלל.

כללו של דבר, ענין של יציאת חובת נדר, ואזהרת מצ"ע או ל"ת הוי שני ענינים בנדר. דמצות עשה דובאת שמה והבאתם שמה, הוא שצריך להביא והרי הביא לעזרה. וכן לא תעשה דכל תאחר לשלמו והרי שלם. הגע עצמך, שאם אין כהן להקריב, כגון שהן טמאים, וכי עובר הנודר באזהרות אלו אם הביאן לעזרה. פשיטא דלא. וה"נ דכוותה הוא, דהרי כלפי שמיא גליא דקיים ממנ"פ נדרו והביאו לעזרה. אלא שקיום הנדר הוא להקריבו, וזה ע"כ ימתין ויקריב מן התורים. וברש"י ותוס' כתוב לשון "יצא ידי נדרו", מבואר כדברינו דהיינו לענין שלא יעבור בעשה ולא תעשה על נדרו מדלא נקטו בלשונם "יצא ידי חובתו". והיינו משום ידי חובתו לא יצא עד הקרבה, אבל חובת נדר ואיחורו יצא בשהביאו לעזרה, ודו"ק.